

At lytte er at række ud i verden

– Teoretiske overvejelser om lyttelæsning i en skolekontekst

BIRGITTE STOUGAARD PEDERSEN, LEKTOR, PH.D., ÆSTETIK OG KULTUR, AARHUS UNIVERSITET

Artiklen præsenterer de overordnede resultater og indsigter vedrørende sammenhænge mellem lytning og læsning og deres multisensoriske karakter i en skolekontekst fra forskningsprojektet Reading Between Media. Artiklen tager udgangspunkt i projektets empiriske undersøgelser og diskuterer her lytning til lydbøger i klasserummet fra først et rumligt perspektiv omkring klasserummets indretning og de forventninger, det skaber. Herfra diskuteres de teoretiske indsigter, som arbejdet med empirien fører til, bl.a. begrebet aktiv lytning samt sansemæssige hierarkier. Det sidste afsnit forbinder sansernes rolle i filosofiens historie med aktuelle læringskontekster.

Læsning mellem medier

I en 8. klasse en formiddag i maj på en midtjysk folkeskole sidder en gruppe elever i et klasserum. Alle har høretelefoner på, nogle sidder alene, nogle ved siden af kammerater, enkelte deler høretelefoner. De har en computer foran sig og lytter til romanen Nord af Camilla Hübbe som lydbog. Nogle af børnene er koncentrerede, andre tydeligt urolige – de tjatter lidt til sidemanden og griner undervejs.

Eleverne er med til at undersøge, hvordan det er at lytte til lydbøger i en skolekontekst. I klasserummet ved siden af sidder en anden gruppe og afprøver en digital version af samme roman, hvor computerskærmene er i brug, og hvor eleverne skal bruge interaktive spilelementer for at komme videre i fortællingen, fx hoppe fra sten til sten. På skolens bibliotek i hyggelige læsekroge sidder en tredje gruppe og læser i en graphic novel – den samme roman i papirformat.

Børnene deltog i de første empiriske undersøgelser i projektet Reading Between Media, der løb fra 2019-2023.¹ Projektet tager sit udgangspunkt i, at aktuelle læsepraksisser i stigende grad finder sted via digitale medier, og at det ikke kan undgå at forandre de måder, vi læser på. At være læser i en digital tid betyder en løbende mulighed for at skifte imellem forskellige mediers brugerflader, hvor man både skal læse, lytte, se og røre, når man læser. Forskellige interfaces, fx en smartphone eller en tablet, producerer forskellige sensoriske oplevelser. Projektet undersøgte, hvad der karakteriserer det, vi kalder multisensorisk læsning i en skolekontekst, bl.a. gennem empiriske studier af didaktiske kendetegn og udfordringer ved konkrete læsepraksisser, herunder lydbogslæsning og skærmlæsning, hvor flere sanser aktiveres. Projektets sigte var at undersøge og gentænke læseak-

---

1 Forskningsprojektet, der blev finansieret af Novo Nordisk, har samlet næsten alle projektets ressourcer, læringsmateriale, podcasts, følgefilm og rapporter på hjemmesiden: <https://projects.au.dk/da/reading-between-media>

tiviteten og at udvikle multisensoriske læsekompetencer hos elever for på den baggrund at bidrage til viden om børns digitale læsekompetencer, deres engagement i læsning og potentielt styrke deres faglige selvtillid.

Projektet havde også et mere problemorienteret sigte, der ønskede at udfordre ideen om, at fordybet læsning foregår bedst via visuel læsning. Dette udforskede vi ved at være nysgerrige på de mulige oplevelses- og læringsmæssige fordele ved at tilgå tekster taktilt, interaktivt og lydligt.

Projektet har gået på to ben: På den ene side betones en praksisnærhed, hvor vi har arbejdet i samskabelse med konkrete skoler, læsekonsulenter og læsevejledere, og på den anden side en mere klassisk, teoriudviklende forskningsdagsorden.

I rapporten *Læseoplevelser i tre medier* analyserer Ayoe Quist Henkel, Sarah Mygind og Helle Bundgaard Svendsen børnenes nuancerede reaktioner på at blive sat til at læse i forskellige medier (Henkel et al., 2022). Her beskrives det empiriske arbejde, hvor vi har undersøgt 8.-klasseelevers læseoplevelser af et specifikt værk som hhv. lydbog, digital fortælling og illustreret roman. Resultaterne viste, at de fleste af de elever, der mødte fortællingen som lydbog, havde svært ved at huske fortællingens indhold. Flere af eleverne nævnte, at de i mindre grad havde strategier til at skabe indre billeder. Konklusionen på den undersøgelse var således, at elever skal *lære* at lytte til podcast og lydbøger (Henkel et al., 2022).

Klasserummets udformning og indbyggede forventninger

I rapporten undersøges det også, hvordan eleverne har oplevet klasserummet under læsningen, fx om de har oplevet forstyrrelser i lokalet eller har læst indlevet og koncentreret uden at bemærke det fysiske rum under læsningen. Og her peger resultaterne i mange retninger. Flere elever peger på, at de havde svært ved at huske, hvad de havde hørt, og at det var meget vanskeligt ikke at vide, hvad man skulle gøre med sit blik. Andre oplever dog det modsatte, fx ytrer en elev, at "fordi jeg ikke behøvede selv at læse ordene, så kunne jeg bare høre det, og det synes jeg var nok den bedste måde, hvis man skal sådan selv lave billeder. Det er at høre det på lydbog." (Henkel et al., 2022, s. 18).

I relation til den fysiske udformning af rummet belyser rapporten, hvordan det fysiske rum tilsyneladende har en meget stor indvirkning på lydbogslytningen. Eleverne bliver opmærksomme på klasserummets kendetegn på en negativ måde, særligt fordi de var tvunget til at sidde ned. De fleste aktiviteter i et klasserum indebærer, at man bruger synet, og tilsyneladende gør denne frisættelse af blikket hos eleverne, at de oplever klasserummets kendetegn og grænser med negativt fortegn, simpelthen fordi de har fået frigivet synssansen, men er nødt til at holde sig i ro. Man kunne sige, at eleverne, fordi de pludselig ikke vidste, hvad de skulle bruge synet til, bliver opmærksomme på de normalt underforståede praksisser og koder i klasserummet, hvad Mottelon kalder for "lærerarbejdets koreografi" (2003). Med det mener hun fx den ubevidste praksis og de underliggende koder for bevægelse og kommunikation i klasserummet, der med lydbogslytningen bliver synlige på en uvant måde (Henkel et al., 2022, s. 21).

Der er to meget interessante aspekter i disse iagttagelser i relation til lytning i klasserummet og elevernes fysiske positionering. Det ene angår selve den fysiske situation, det andet angår relationen mellem sanserne, blikket og lytningen. Den fysiske og didaktiske situation, at være i et klasserum, sætter nogle ganske bestemte rammer. Når man spørger voksne lydbogsbrugere, hvad de sætter mest pris på ved formatet, er det ubetinget fleksibiliteten. De kan tage lydbogen med sig i alle situationer, hvor de har deres smartphone ved hånden, og de kan lytte, imens de foretager sig andre ting med deres krop, det være sig pendling, træning, cykling, husarbejde, håndarbejde (Have

& Stougaard Pedersen, 2016). Det er en klar iagttagelse gennem mange år med lydbogsforskning, at mange brugere peger på, at netop *kombinationen* af at bruge sin krop og lytte kan noget særligt. Denne fleksibilitet er taget ud af skolesituationen. Eleverne var nødt til at anvende computeren frem for deres telefon. De sad ved borde i et klasseværelse, og nogle var nødt til at dele høretelefoner. De kunne altså ikke bevæge sig rundt fx udenfor, som ellers ville være en oplagt mulighed både bevægelsesmæssigt og potentielt læringsmæssigt. Men den situation var ikke mulig i den konkrete skolesituation. Eleverne kunne selvfølgelig vælge at bruge lydbogens muligheder til supplerende lyttelæsning uden for skoletiden. Man kan sige, at klassesituationen, som var det, *vi kunne teste*, ikke medtog de medie-*affordances* (Have & Stougaard Pedersen, 2016), der knytter sig til det digitale lydbogsmedie, nemlig at det er *vægtløst* (modsat tidligere lydbøger i form af kassettebånd, reel-to-reel tapes og lp-plader), og det er *mobilt* (via smartphonen). Den teknologidrevne udvikling, som lydbogen har gennemgået, og som er afgørende for dens store succes i en digitaliseret verden, flyttede således ikke med ind i klassekonteksten.

Men det, som vi i hvert fald lærte, er, at man skal lære at lytte til en lydbog, ligesom man skal lære at afkode tegn på en side. Lytning er ikke en evne, alle bare har, det er en evne, der skal stimuleres og kultiveres, ligesom læsning er det. Og den indsigt er afgørende for projektet, da det også kaster et kritisk blik på den potentielt manglende stilladsering af brugen af it-rygsækken, som elever med dysleksi og opmærksomhedsforstyrrelser kan få stillet til rådighed i skolen. Lytning glider ikke bare, lytning er en aktivitet, der skal læres og trænes.

” **Men det, som vi i hvert fald lærte, er, at man skal lære at lytte til en lydbog, ligesom man skal lære at afkode tegn på en side. Lytning er ikke en evne, alle bare har, det er en evne, der skal stimuleres og kultiveres, ligesom læsning er det.**

Lytning og sansehierarkier

De underliggende antagelser om, at lytning bare er noget, man kan, og som glider let, afslører nogle dybt forankrede kulturhistoriske forestillinger om læsning og teksters status i de vestlige samfund. I de fleste vestlige samfund, og i vores uddannelsessystemer, findes et kulturelt, men næsten naturliggjort slægtskab mellem tilegnelse af viden, læsning af tekster og papirbøger. Men dette bliver udfordret hver dag af vores praksisser – vi læser på mange forskellige måder og med forskellige devices i en digital tid.

Hvis man ser historisk på, hvilken status læsning og tekster har haft op gennem tiderne, tilhører den selvfølgeliggjorte relation mellem den trykte bog og læsning som vej til viden faktisk en historisk specifik periode, fra ca. midt i 1400-tallet og frem, efter trykpressens opfindelse. Helt frem til midten af 1800-tallet var læsning faktisk ofte noget, man gjorde i fællesskab, og delvist knyttet til ekspertkulturer (Manguel, 1996).

Betragter man læseaktiviteten i lyset af, hvad man kunne kalde sansernes kulturhistorie, så er denne historie – samspillet mellem sanser og læsning – også tæt forbundet med tekstformatet. Synet er nødvendigt for at læse bogstaver på papir, men synet og visualiteten har også, mener nogle forskere, historisk set haft en forrang (Connor, 2008). Sanserne har således været debatteret gennem filosofihistorien, og den menneskelige perception bliver anset for at være både historisk og kulturelt foranderlig. Det er altså ikke bare sådan, at vi altid til alle tider og i alle kulturer læser på samme måde eller bruger de samme sanser til at opleve verden omkring os. Før bogen kom til, var

litteratur fx primært noget, vi lyttede til – dengang talte man om en oral kultur, sidenhen taler man om en skriftkultur.

Ifølge David Howes (2011) har der været en historisk tendens til at holde sanserne adskilt med videnskabelige og æstetiske formål for øje. Hans argument er bl.a., at dette er funderet i kulturelle forestillinger. Hvis man orienterer sig uden for den vestlige kultursfære, vil man næsten altid operere med sansning og perception som multimodale fænomener. Det vil sige, at man bruger mange sanser på samme tid til at orientere sig i verden og til at lære noget om verden (Howes, 2011, s. 177).

Den vestlige kultur har i stedet haft en tendens til at organisere sanserne, i særlig grad at se og at høre, efter hierarkier. Hvor synet, ifølge den engelske litteraturforsker Steven Connor, har været betragtet som mere velegnet til at skabe distinktioner eller forskelle, som er noget videnssystemer favoriserer, blander lyd i højere grad ting sammen (Connor, 2008). Det har skabt en kulturel hierarkisering, hvor synet har haft særstatus. Men dette er altså en kulturelt forankret og delvist normativ forestilling, som vi fortsat finder i forestillingen om, at lydbogslytning er en andenrangs, passiv form for læsning (Kozloff, 1995).

Jonathan Sterne, en anden forsker i lyd og teknologi, siger, at: "En læse- og skrivekultur er en visuel kultur, struktureret af visuelle epistemologier som fx opdelingen af subjekt og objekt og evnen til at eksternalisere hukommelsen [...] gennem skrivningens magt og i forlængelse heraf – trykte tekster." (Sterne, 2011, min oversættelse).

I skolesystemet og i den foreliggende videns- og læringskultur trænes vi i at koncentrere os om at læse og om at huske det, vi læser. Men vi lærer ikke i samme grad at lytte og huske det, vi lytter til. Og dette er ifølge Howes og Connor forbundet med kulturhistorisk funderede normative forestillinger om, at synet i vestlig kultur historisk har haft forrang for hørelsen. Forskningsprojektets iagttagelser peger på, at lytning ikke bare er noget, vi kan, men noget, som skal trænes og læres, præcis som visuel læsning er.

” I skolesystemet og i den foreliggende videns- og læringskultur trænes vi i at koncentrere os om at læse og om at huske det, vi læser. Men vi lærer ikke i samme grad at lytte og huske det, vi lytter til.

Lytning som et aktivt princip

Hvis man afsøger Google for begrebet 'aktiv lytning', kommer man meget hurtigt i berøring med ledelses- og organisationspsykologiske teknikker, der beskriver fordelene ved at træne sig i at lytte aktivt til hinanden i en samtale: at parkere sine egne perspektiver, at tænke med, at forblive opmærksom.

Lytning er, også betonet af lydteoretikere og filosoffer, en måde at rette sig mod verden, mod en anden, mod andre verdener. Lytning rummer på den måde en rettedhed, en intentionalitet mod verden, som Edmund Husserl, en af fænomenologiens fædre, har beskrevet det (1989).

Vi er aldrig et isoleret jeg over for en verden, vi retter os altid allerede mod omgivelserne, mod hinanden. Lytning rummer altså en relationalitet. Hvis lytning altid er rettet et sted hen, kan den ikke være passiv, hvis man lytter opmærksomt, indebærer det en bevægelse.

Det er en noget anden opfattelse, end man retorisk kan have af lytning som en mere passiv aktivitet, en måde, hvorpå man, fx i reklamer eller i audiovisuelle medier generelt, kan 'snige budskaber ind' eller skabe en bestemt og målrettet følelsesmæssig respons.

Lytning har generelt i moderniteten været en kampplads for diskussioner af forskellige typer opmærksomhed. Den tyske teoretiker Walter Benjamin diskuterer i sin kanoniske tekst "The Work of Art in the Age of Mechanical Reproduction" (1969 [1935]) erfaringer med arkitektur og beskriver her forskellige måder at opleve arkitektur på, der er mere eller mindre aktive eller dedikerede. Disse oplevelsesmåder kan beskrives som henholdsvis kontemplation og distraktion (Larsen, 2015, s. 80; Benjamin, 1969, s. 33). En, der lytter kontemplativt, vil have en mere investeret holdning til sine omgivelser end en distraheret lytter, der indikerer en mindre investeret opmærksomhedsform. Denne vekslen mellem opmærksomhed og distraktion udgør et centralt, værdirelateret problem gennem hele den moderne æra, som også medieforsker Kate Lacey diskuterer i sin bog *Listening Publics*, hvor hun skelner mellem at "lytte til" (kontemplation) og "lytte efter" (lejlighedsvis, distraheret) (Lacey, 2013, s. 7). Radio- og podcastlytning veksler typisk mellem flere typer opmærksomhed og skifter mellem "lytte til" og "lytte efter" (Larsen, 2015, s. 81). Men hvad med litteraturlytning? Læsning kræver fordybelse, og den tilstand kan skabes både gennem lyttelæsning og gennem visuel læsning, men på forskellige måder.

” **Lytning har generelt i moderniteten været en kampplads for diskussioner af forskellige typer opmærksomhed.**

Når eleven i 8. klasse synes, at lytning var den bedste måde at skabe indre billeder på, så tyder det på, at hun oplevede at være fordybet, eller 'immersed'. Immersion, som er et fagudtryk for kontemplation eller fordybelse, kalder forskningen et mentalt stadie, der kan sættes i gang af mange forskellige medier og gennem forskellige sensoriske oplevelser. Når man taler om immersion i audiovisuelle medier, er det typisk "et stadie af dyb mentalt engagement, hvor individet kan opleve at være løsrevet fra den fysiske verden, man er ikke opmærksom på verden omkring sig" – man glemmer tid og sted, som man også siger (Agrewal et al., 2020). Begrebet har en fast plads i studier af computerspil, der studerer, hvordan en medieret verden kan skabe immersion og nærvær (Lombard & Ditton, 1997), og her er lyd ofte fremhævet som virkemiddel til at sætte en særlig stemning.

Når andre af eleverne i 8. klasse havde virkelig svært ved at blive fordybet i fortællingen gennem lydbogen, kan det bl.a. være, fordi denne evne ikke er trænet eller kulturelt værdsat, hverken i vores skolesystem eller mere generelt i vores samfund. Og hvis man tænker spekulativt videre ad denne sti, kan der være flere potentialer i at træne lytning som aktivitet. At være aktivt lyttende er en måde at være i relation med andre på. At forblive opmærksom på den andens perspektiv, her den litterære fortælling, kan på den måde måske fremme forståelsen for samtaler mere generelt. At lære at blive god til at lytte er på den måde en måde at række ud i verden på, også når vi lytter for os selv.

” **At være aktivt lyttende er en måde at være i relation med andre på. At forblive opmærksom på den andens perspektiv, her den litterære fortælling, kan på den måde måske fremme forståelsen for samtaler mere generelt.**

Lytning kan være et alternativ til skærme og tekster, der træner andre 'muskler' i vores emotionelle resonansrum. For at lytte til en stemme, der via forskellige medier taler direkte ind i dit øre, er at indgå i en relation (Cavarero, 2012). Stemmen er afgørende for lydbogen – den er lydbogens medie per se (Have & Stougaard Pedersen, 2016). Eleverne får en intim kontakt til stemmen, der læser, særligt hvis de sidder med hovedtelefoner på.

Afsluttende bemærkninger

Lydbogslæsning er blevet kaldt doven eller en genvej, der leder til mindre dybe og fokuserede læseoplevelser, og i forlængelse heraf vurderet lavere hierarkisk end visuel læsning (Kozloff, 1995). Vi har i projektet afsøgt, hvor meget mere komplekst det er at læse med mange sanser og i mange medier, som viser, at denne fordom om bl.a. lydlæsning, men også om skærmlæsning, simpelthen må udfordres. Hvordan lydbogsoplevelsen fordeler vores sanser på nye måder og derfor genuint bliver en helkropslig oplevelse. Iben Haves og mine tidligere studier i lydbogen peger entydigt på, at fleksibiliteten er afgørende for lydlæseres valg af lydbogen, altså at man kan bevæge sig, imens man læser, og udføre aktiviteter som løb, gang, havearbejde, hus- eller håndarbejde. Når man foretager sig andre ting med sin krop, mens man læser, distribueres sanserne på nye måder (Have & Stougaard Pedersen, 2016). Så en af vores hensigter med projektet har altså været at kaste lys over, hvordan sensoriske kulturelle praksisser forandrer status, bl.a. i den stigende brug og distribution af podcast og lydbøger. Flexibiliteten tiltrækker mange voksne læsere, idet man kan bruge lydbogen i forskellige situationer, som beskrevet ovenfor. Herved dannes nye, multisensoriske læsesituationer, hvor læseaktiviteten krydser sensoriske såvel som kognitive og kropslige grænser. Denne fleksible brug af lydmedier kan, hvis vi tør satse på at udfordre klasserummets grænser, understøtte lytning som kropslig aktivitet også i institutionelle rammer som skoler og daginstitutioner og være med til at understøtte, at flere typer af elever med forskellige læse- og læringsprofiler kommer til orde og føler, at de kan bidrage til klassefællesskabet. De elever i vore undersøgelser, der havde nemmest ved at lytte og fandt mest glæde ved det, var eleverne, der allerede havde erfaring med lydformatet. I en gennemsnitlig skoleklasse vil denne elevgruppe typisk være dem, der anvender it-rygsæk, altså elever med dysleksi eller elever med fx overbliksvanskeligheder. Anvendes lyttelæsning som fælles læringsaktivitet, vil denne gruppe være mere fortrolige med lydformatet. Herved kan læsning som aktivitet varieres på tværs af medieformater, og med it-rygsæk-brugerne som de mest erfarne i forhold til lydformatet kan der, er det vores tese, være potentialer for at udfordre de sædvanlige hierarkier i et klasserum.

Referencer

- Agrewal, S., Simon, A. M. D., Bech, S., Bærentsen, K. B., & Forchammer, S. (2020). Defining Immersion: Literature Review and Implications for Research on Audiovisual Experiences. *Journal of the Audio Engineering Society*, 68(6). <https://vbn.aau.dk/en/publications/defining-immersion-literature-review-and-implications-for-research-3>
- Cavarero, A. (2012). Multiple Voices. I J. Sterne (red.), *The Sound Studies Reader*. Routledge.
- Connor, S. (2008). Ear Room. *Audio Forensics Symposium*. IMT Gallery, London, 30. november. Oplæg. <http://stevenconnor.com/earroom.html>.
- Hansen, S. R., Hansen, T. I., & Pettersson, M. (2022). *Børn og unges læsning 2021*. Aarhus Universitetsforlag.

- Have, I., & Pedersen, B. S. (2016). *Digital Audiobooks: New Media, Users, and Experiences*. Routledge.
- Henkel, A. Q., Mygind, S., & Svendsen, H. B. (2022). *Læseoplevelser i tre medier*. Rapport. https://projects.au.dk/fileadmin/projects/reading_between_media/Laeseoplevelser_i_tre_medier.pdf
- Henkel, A. Q., & Svendsen, H. B. (2024, på vej). "Jeg har altid været den, der har prøvet at undgå bøger" – Overbygningslever med dysleksis oplevelse af sig selv som læsere.
- Howes, D. (2011). Hearing Scents, Tasting Sights: Toward a Cross-cultural Multimodal Theory of Aesthetics. I F. Bacci & D. Melcher (red.), *Art and the senses*, (s. 161-181). Oxford University Press.
- Howes, D., & Classen, C. (2014). *Ways of sensing: Understanding the senses in society*. Routledge.
- Husserl, E. (1989). *Fænomenologi*. *Tid Skrift*, 11.
- Kozloff, S. (1995). Audiobooks in a Visual Culture. *Journal of American Culture*, 18(4), 83-95.
- Larsen, C. R. (2015). Radiolytning og radiomagasin. I E. G. Jensen, J. Kreutzfeldt, M. Michelsen & E. Svendsen (red.), *Radioverdener* (s. 79-95). Aarhus Universitetsforlag.
- Lombard, M., & Ditton, T. (1997). At the Heart of It All: The Concept of Presence. *Journal of Computer Mediated Communication*, 3(2).
- Manguel, A. (1996). *A History of Reading*. Harper Collins Publishers.
- Sterne, J. (2011). The Theology of Sound: A Critique of Orality. *Canadian Journal of Communication*, 36(2).
- Toms, S. (2016). *Listening to the library: Preadolescent student perceptions of the impact of downloadable audiobooks on their literacy development*. Faculty of The Professions, University of New England.

Om forfatteren

Birgitte Stougaard Pedersen er lektor ved Æstetik og Kultur, Aarhus Universitet, og leder af forskningsprogrammet "Kunst, æstetik, fællesskaber". Hun er redaktør for det internationale peer-reviewede onlinetidsskrift SoundEffects, medforfatter til *Digital Audiobooks – New Media, Users, and Experiences* (Routledge, 2016) og *The Digital Reading Condition* (Routledge, 2023). Hun har publiceret artikler i førende internationale tidsskrifter om rytme, stemmen, æstetik og digital læsning i sammenhængen mellem lyd, litteratur og musik.

Faglige arrangementer

Har du lyst til at vide mere om, hvad der rører sig på læseområdet og få inspiration til din undervisning? Så afholder Nationalt Videncenter for Læsning løbende konferencer, workshops, webinarer og temadage. Læs om den enkelte aktivitet nedenfor, og tilmeld dig ved at klikke på datoen.

30. september 2024, København, og 4. oktober 2024, Aarhus

Temadag om skriftsprogsvanskeligheder: Sprogmodeller (AI)

Sprogmodeller (AI) kan både støtte og udfordre mennesker i skriftsprogsvanskeligheder. På baggrund af konkrete erfaringer fra praksis sætter denne temadag fokus på de muligheder og begrænsninger, som AI rummer i forhold til kompensation og læring.

8. oktober 2024, online

Webinar: Digital læsning og læsedidaktik

Det digitale er til stede i alle fag. Men hvordan tilrettelægger man en god digital læseundervisning? På webinarret præsenterer forskere og lærere fra de tre skandinaviske lande eksempler på, hvordan man kan støtte læsning af digitale tekster. Oplæggene er på dansk, norsk og svensk. Webinarret er gratis og henvender sig til lærere, lærerstuderende, læsevejledere og læreruddannere.

26. november 2024, København

Læsekultur: Fra toddler til teen

Konferencen handler om udvikling af læsekultur, litteraturredidaktik og strategier for læselyst på tværs af skole, dagtilbud og hjem. En række forskere med fingeren på pulsen, hvad angår børn og unges litteratur og læsekultur, deltager i samtaler og oplæg. Mød blandt andre Nina Christensen, Anna Karlskov Skyggebjerg, Per Esben Svelstad, Kristiane Hauer, Marianne Eskebæk Larsen og Henriette Romme Lund. Konferencen afsluttes med netværksbar, bobler og musik.

26. marts 2025, Middelfart

Ordblinde og it-konference 2025

Ordblinde og it-konferencen tilbyder ny inspiration til din praksis med ordblinde elever, studerende og kursister. I år gæster Marianne E. Matre fra Universitetet i Agder konferencen med et oplæg om tale-til-tekst som skriveredskab i skolen, og Nina B. Gøttsche og Sara M. L. Pedersen fra VIA University College fremlægger nye resultater fra STYRK-projektet med fokus på ordblinde elevers oplevelse af LST i skolen. Du kan også deltage i en række workshops målrettet netop din praksis. Konferencen arrangeres af Nationalt Videncenter for Ordblindhed og andre Læsevanskeligheder i samarbejde med Rådgivnings- og støttecentret, Aarhus Universitet, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet/BUVM, Nota og Læsekonsulenternes Landsforening.

Scan qr-koden og få et overblik over alle faglige arrangementer.